

Τεχνικές μόρφωσης Αμπέλου

Εργαστήριο Αμπελουργίας

Τμήμα Γεωπονίας

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Δημήτριος Γ. Τσιλιάνος

Τεχνικές μόρφωσης σχήματος

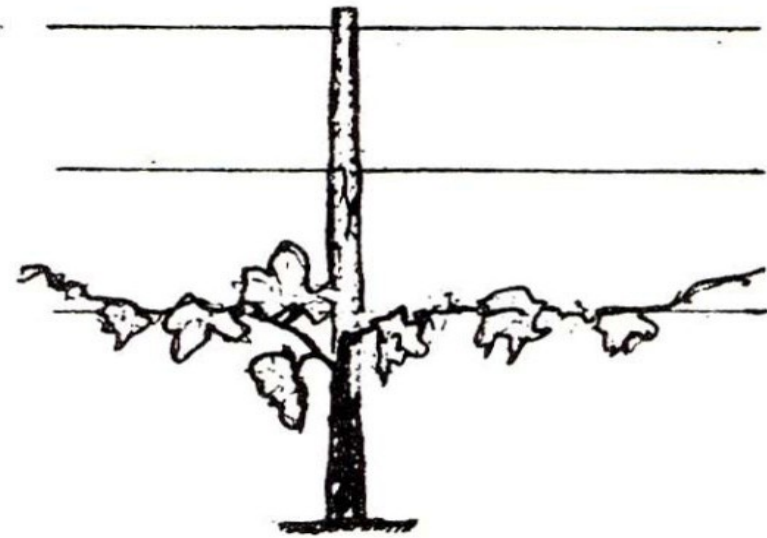
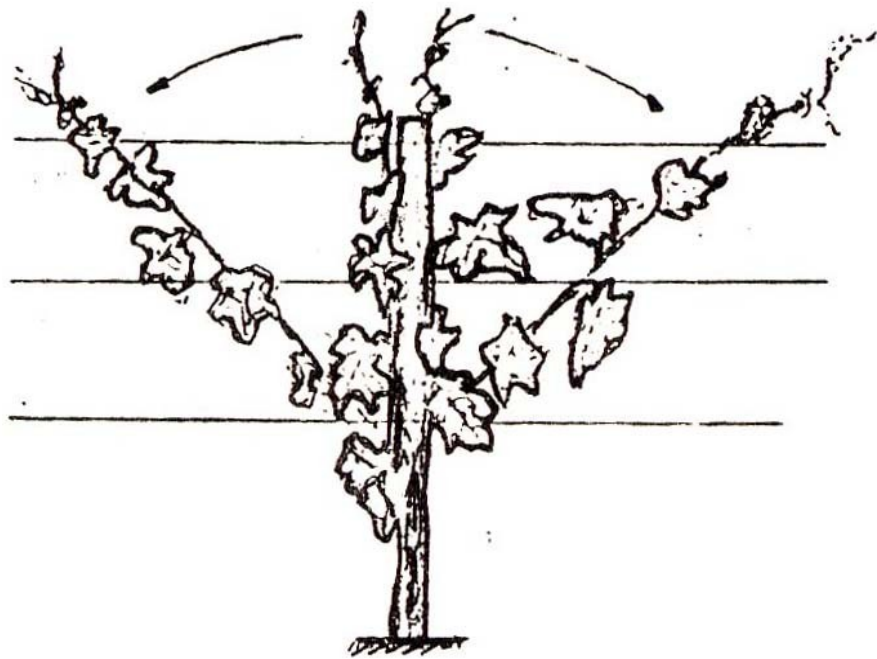
Σήμερα τα κλαδέματα μόρφωσης γραμμικών σχημάτων είναι τα πιο διαδεδομένα στην Ελληνική περιφέρεια.

Τέλος Χειμώνα τρέχοντος ημερολογιακού έτους. Πραγματοποιείται η φύτευση-εγκατάσταση των έριζων εμβολιασμένων μοσχευμάτων στον αμπελώνα.

Άνοιξη τρέχοντος έτους. Μόρφωση αμφίπλευρου γραμμικού με δύο μεσοκάρδιους βλαστούς

Από τους βλαστούς που θα εκπτυχθούν από τους λανθάνοντες οφθαλμούς του εμβολίου την Άνοιξη και όταν αυτοί αποκτήσουν μήκος 10 εκ. επιλέγουμε τον πιο υγιή, ζωηρό και κατακόρυφο βλαστό ο οποίος προσδένεται στον πάσσαλο ενώ οι υπόλοιποι εξαιρούνται από τη βάση.

Προοδευτικά, στον βλαστό που διατηρήθηκε όταν αυτός υπερβεί σε ύψος το πρώτο οριζόντιο σύρμα κατά 20 εκ. περίπου, κορυφολογείται 15 εκ. κάτω από αυτό το οριζόντιο σύρμα.

Γραμμικό με 2 μεσοκάρδιους κατά την 1^η περίοδο βλάστησης

Οι μεσοκάρδιοι βλαστοί οι οποίοι θα έχουν αντίθετη κατεύθυνση, επιθυμητό ύψος έκπτυξης και ταυτόχρονα είναι οι πιο κοντινοί στο ύψος του 1^{ου} οριζόντιου σύρματος, επιλέγονται για να αποτελέσουν τους βραχίονες ή μπράτσα του πρέμνου. Ενώ, οι υπόλοιποι μεσοκάρδιοι εξαιρούνται από τη βάση.

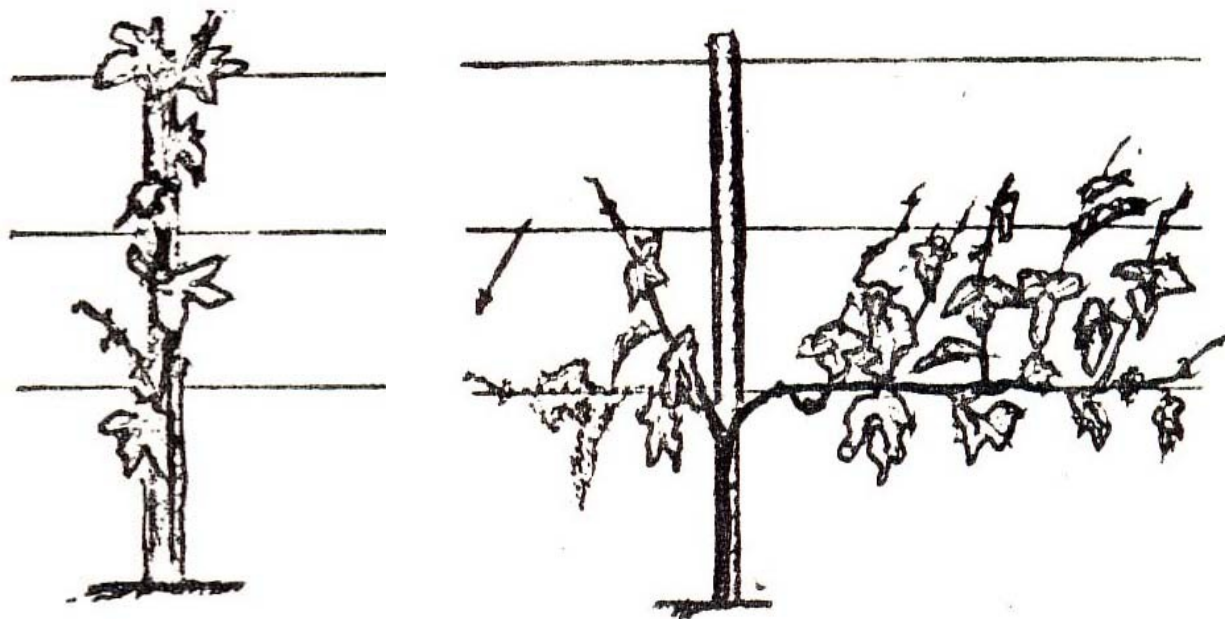
Σταδιακά, οι 2 μεσοκάρδιοι βλαστοί κάμπτονται έτσι ώστε ταυτόχρονα με την ανάπτυξή τους να αποφευχθεί το σπάσιμο και η αποκοπή αυτών από τη βάση τους.

Αρχικά, οι 2 μεσοκάρδιοι δένονται χαλαρά στον πάσσαλο υποστύλωσης ώστε να διατηρηθούν κατακόρυφοι. Όταν αυτοί, υπερβούν το ύψος και του τρίτου οριζόντιου σύρματος κατά 30 εκ. περίπου, τότε κάμπτονται προς το σημείο της έκπτυξης του καθενός και δένονται χαλαρά στο μεσαίο σύρμα.

Με την πάροδο του χρόνου κάμπτονται τελικά οι βλαστοί στο πρώτο οριζόντιο σύρμα και δένονται χαλαρά σε δύο τουλάχιστον σημεία με το τελευταίο δέσιμο να απέχει περίπου 25 εκ. από την κορυφή των βλαστών.

Παραλλαγή του τρόπου ανάπτυξης των δύο βραχιόνων από τους μεσοκάρδιους αποτελεί η ανάπτυξη βραχιόνων από τον κύριο και μεσοκάρδιο βλαστό

Την Άνοιξη του τρέχοντος έτους ο βλαστός που επιλέχθηκε δένεται συνεχώς με χαλαρά δεσίματα στον πάσσαλο υποστύλωσης και όταν ξεπεράσει σε ύψος και το τρίτο (80-90 εκ. πάνω από το πρώτο οριζόντιο) σύρμα κάμπτεται κατευθείαν στο πρώτο και δένεται χαλαρά.

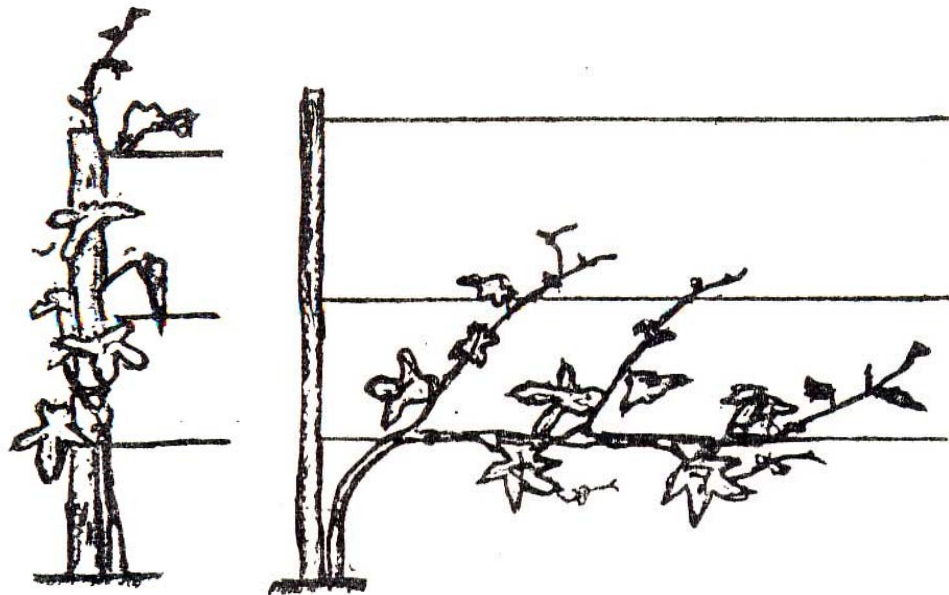
Μόρφωση αμφίπλευρου γραμμικού με 1 κύριο βλαστό και 1 μεσοκάρδιο κατά την 1^η περίοδο βλάστησης

Η κάμψη του κύριου βλαστού προκαλεί έκπτυξη ταχυφυούς οφθαλμού με γρήγορη ανάπτυξη μεσοκάρδιου βλαστού ο οποίος θα έχει αντίθετη κατεύθυνση.

Ο μεσοκάρδιος θα προσδεθεί προοδευτικά και χαλαρά στον πάσσαλο υποστύλωσης ενώ όταν ξεπεράσει σε ύψος το 3^ο οριζόντιο σύρμα θα καμφθεί και θα δεθεί χαλαρά στο μεσαίο οριζόντιο σύρμα. Προς το τέλος της βλαστικής περιόδου ο μεσοκάρδιος θα καμφθεί και θα δεθεί χαλαρά στο 1^ο οριζόντιο.

Μόρφωση μονόπλευρου γραμμικού

Την Άνοιξη του τρέχοντος έτους ο βλαστός που επιλέχθηκε προσδένεται χαλαρά στον πάσσαλο υποσύλωσης και όταν υπερβεί σε ύψος και το τρίτο (80-90 εκ. πάνω από το πρώτο οριζόντιο) σύρμα κάμπτεται και δένεται χαλαρά στο πρώτο οριζόντιο. Κατά τη διάρκεια της βλαστικής περιόδου αφαιρούνται όλοι οι μεσοκάρδιοι που εκπτύχθηκαν.

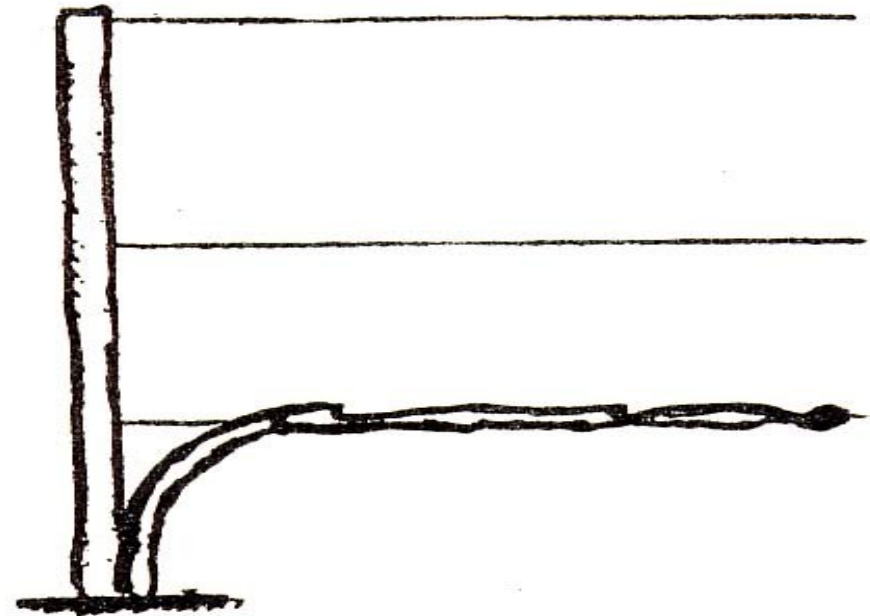

Μόρφωση μονόπλευρου γραμμικού κατά την 1^η βλαστική περίοδο

1^{ος} χρόνος

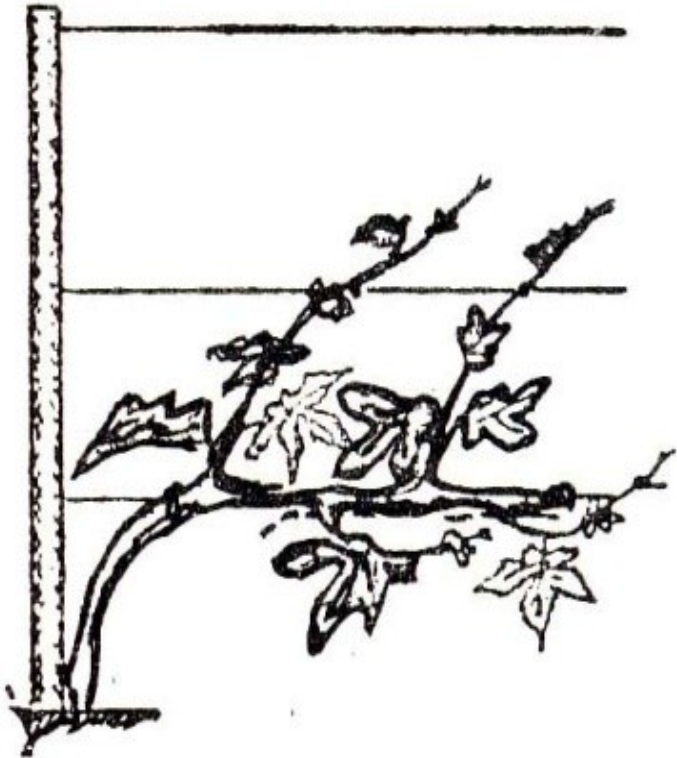
Χειμερινό κλάδεμα μόρφωσης σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις. Αφαίρεση κληματίδων από τον κατακόρυφο και τους μελλοντικούς οριζόντιους βραχίονες. Κλάδεμα της κληματίδας-ων στο επόμενο γόνατο μετά το μήκος που θέλουμε να έχει η οριζόντια κληματίδα-ες. Η κληματίδα-ες στρέφεται-ονται έτσι ώστε οι οφθαλμοί να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με αυτό που διέρχεται από τον κατακόρυφο κορμό.

Μόρφωση γραμμικού
κατά το 1^ο χειμερινό κλάδεμα

2^{ος} χρόνος

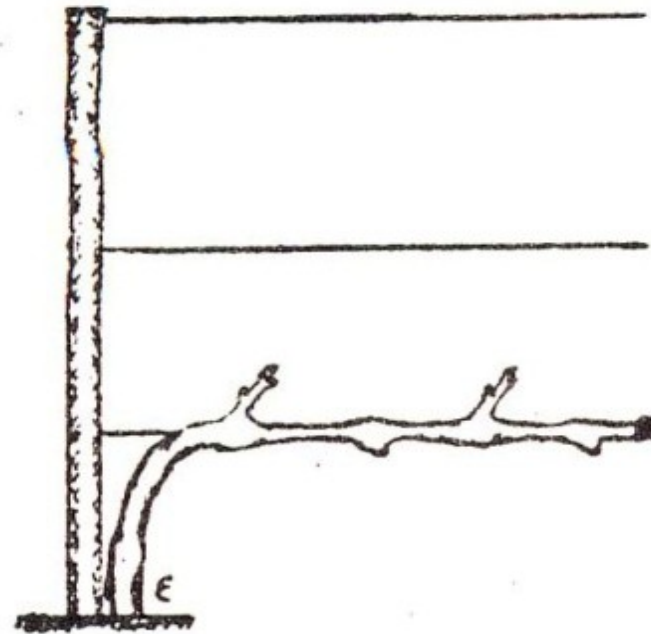
Βλαστική περίοδος: Αφαίρεση όλων των βλαστών που αναπτύχθηκαν στο κατακόρυφο τμήμα του κορμού και όλων των βλαστών που αναπτύχθηκαν στην κάτω πλευρά του οριζόντιου τμήματος, της ή των κληματίδων όσο νωρίτερα γίνεται.

Μόρφωση γραμμικού κατά την βλαστική περίοδο του 2^{ου} χρόνου

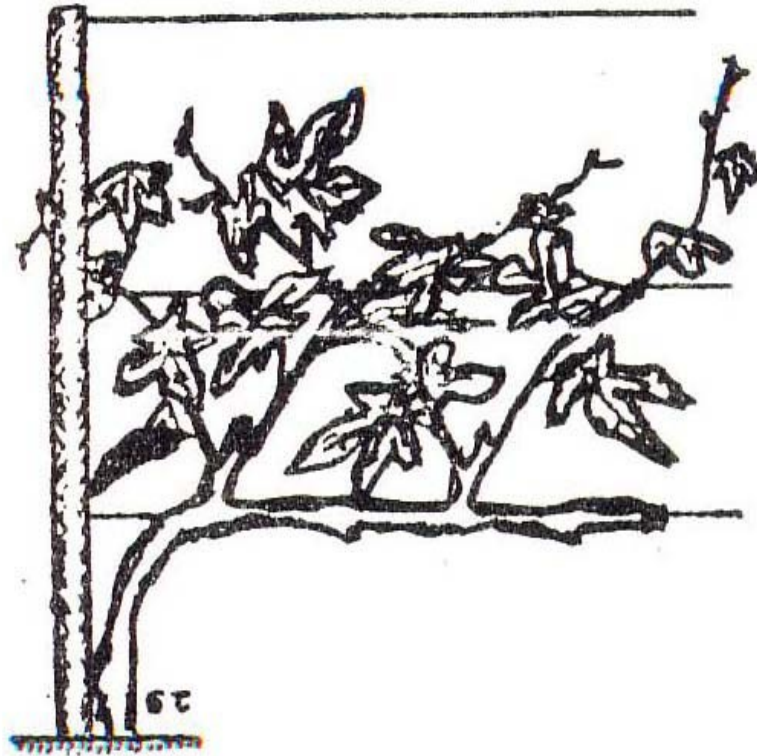
Χειμερινό κλάδεμα: Από τις κληματίδες που προέκυψαν κατά τη 2^η βλαστική περίοδο διατηρούμε αυτές που μας εξυπηρετούν (ανά 10-15εκ. απόσταση) και τις κλαδεύουμε ανάλογα με τη ζωηρότητα τους στους 1-3 οφθαλμούς. Τα εναπομείναντα τμήματα κληματίδων θα αποτελέσουν τις κεφαλές. Ενώ οι υπόλοιπες κληματίδες εξαιρούνται από τη βάση.

Μόρφωση γραμμικού κατά το χειμερινό κλάδεμα του 2^{ου} χρόνου

3ος χρόνος

Βλαστική περίοδος: Αφαιρούνται όλοι οι βλαστοί εκτός εκείνων που εκπτύχθηκαν στις κεφαλές. Προοδευτικά δένονται οι βλαστοί στα οριζόντια σύρματα και κορυφολογούνται ανάλογα με τη ζωηρότητά τους.

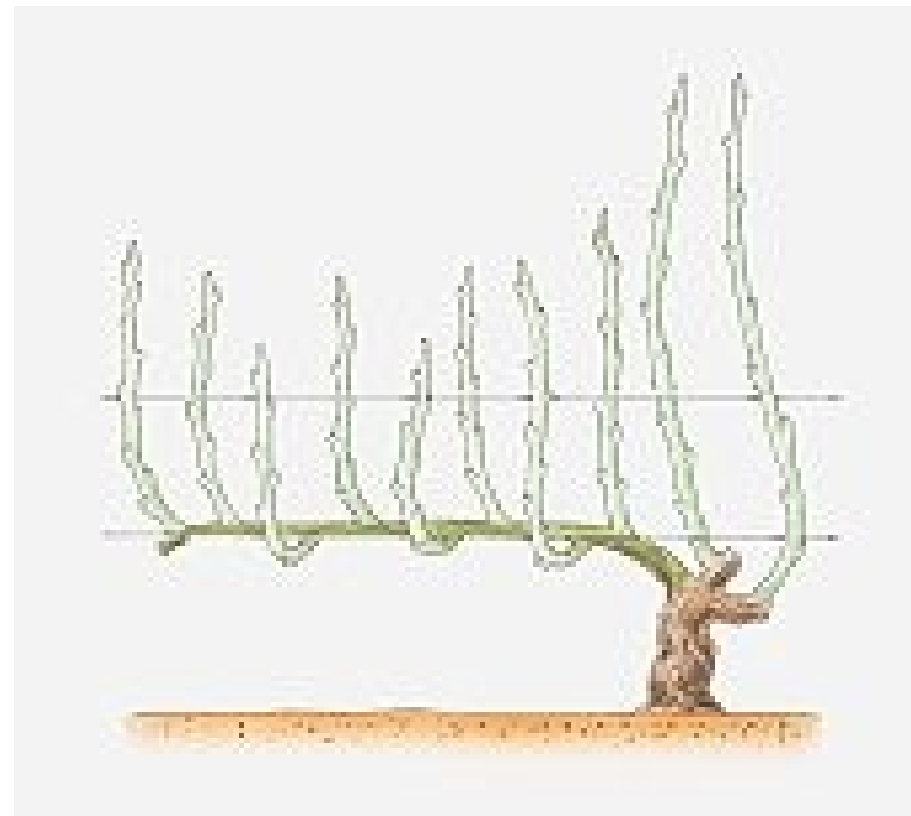
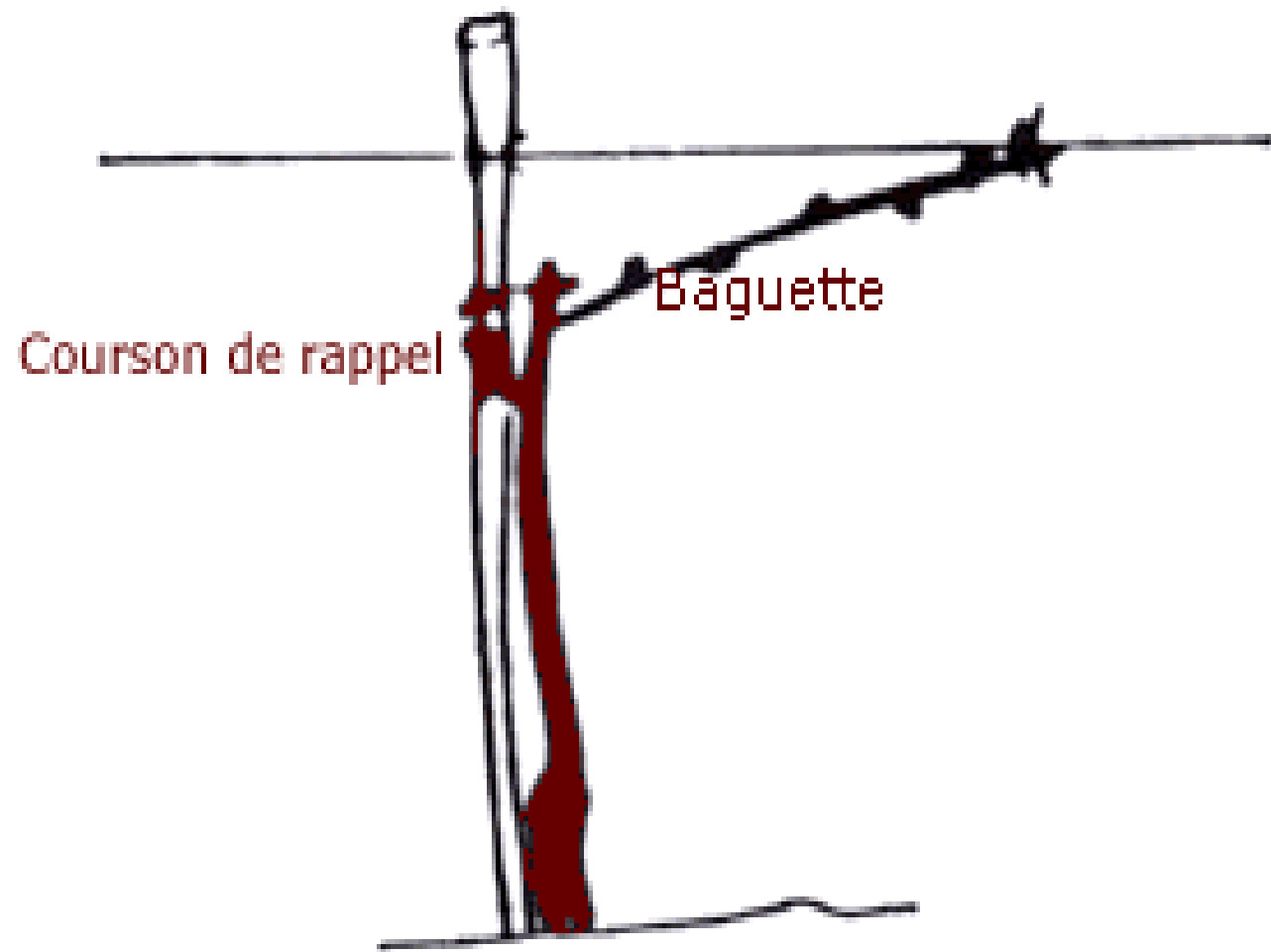
Μόρφωση γραμμικού κατά την βλαστική περίοδο του 3^{ου} χρόνου

Σχήμα *Guyot* (Γκιγιό)

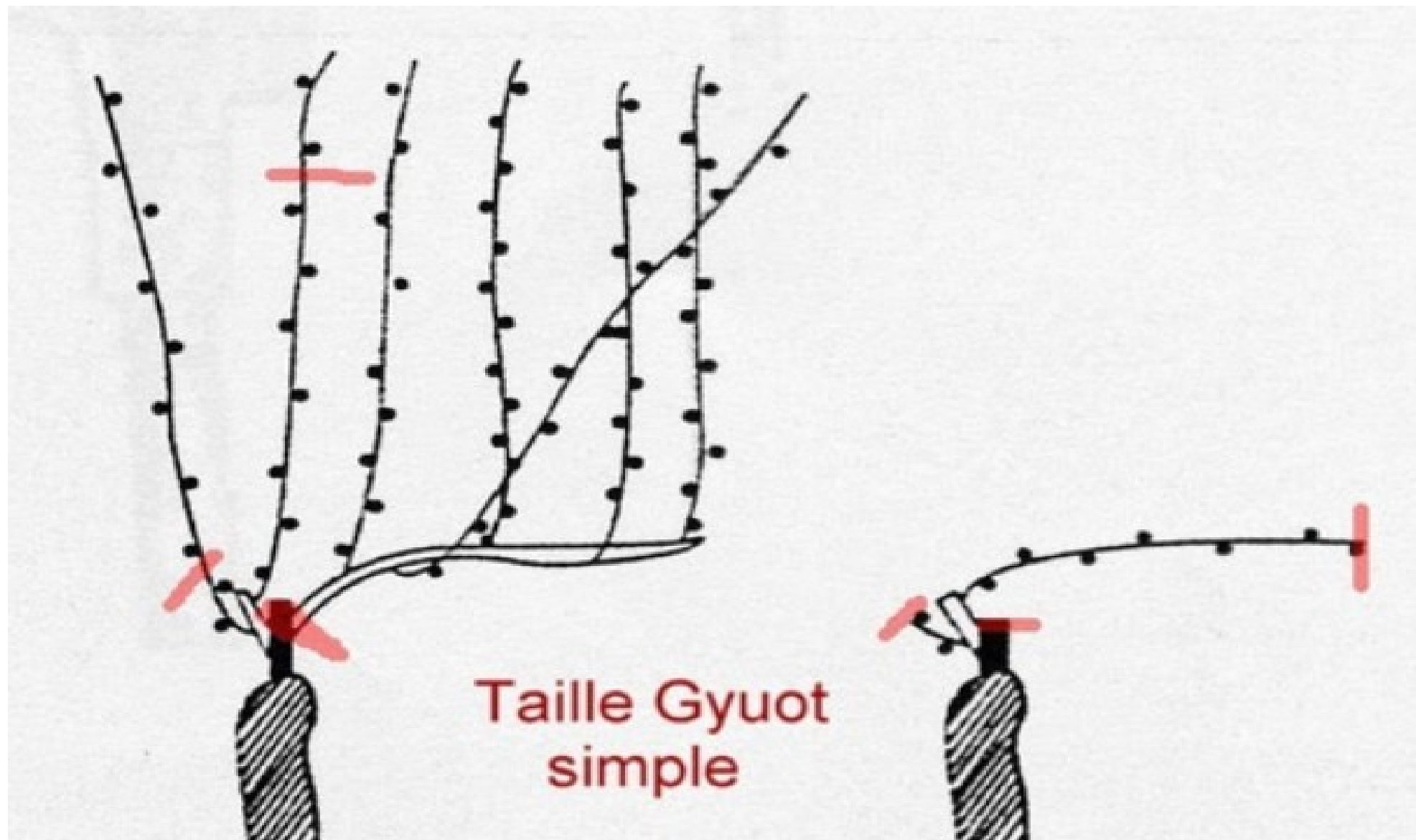
Αποτελεί την πιο απλή μορφή γραμμικού σχήματος.

Χαρακτηριστικά μόρφωσης πρέμνου στο σχήμα *Guyot*:

- I) Ύψος κορμού πρέμνου 40-70εκ.,
- II) στο ανώτερο τμήμα του κορμού και κάτω από το 1^ο οριζόντιο σύρμα της υποστύλωσης δημιουργούμε μια κεφαλή με 2-3 οφθαλμούς και μία αμολυτή με 6-10 οφθαλμούς,
- III) η αμολυτή απλώνεται στο 1^ο οριζόντιο σύρμα της υποστύλωσης και ανανεώνεται κάθε χρόνο, συγκεκριμένα η νέα αμολυτή θα προκύψει από τον ανώτερο οφθαλμό της κεφαλής ενώ από τον κατώτερο οφθαλμό της κεφαλής θα προκύψει μία νέα κεφαλή την επόμενη βλαστική περίοδο.

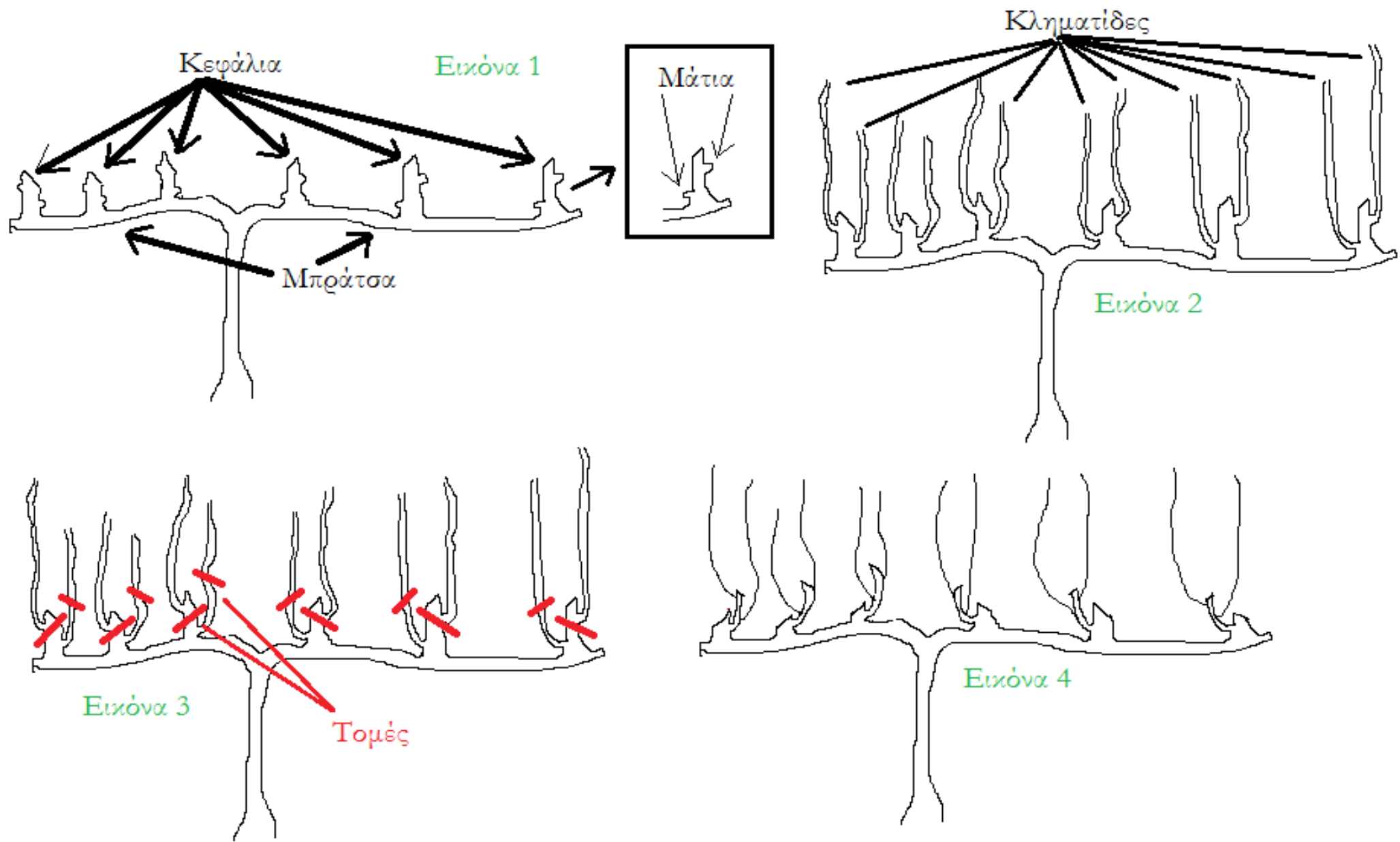
Σχήμα μονόπλευρο Guyot

Σχήμα μόρφωσης Guyot

Σχήμα Royat (Ρουαγιά)

Είναι το πιο συνηθισμένο σύστημα διαμόρφωσης των περισσότερων ποικιλιών στην Ελλάδα. Στο σύστημα αυτό το πρέμνο αποκτά ύψος ο κορμός 40 – 70εκ. και δύο μόνιμους βραχίονες μήκους που απλώνονται στο 1^ο σύρμα της διαμόρφωσης. Πάνω στους βραχίονες δημιουργούνται 5 – 6 κεφαλές των 2 οφθαλμών (2 με 3 κεφαλές σε κάθε βραχίονα). Οι κεφαλές απέχουν αναμεταξύ τους 10 – 20 εκ. ώστε να μην αλληλοκαλύπτεται το φύλλωμα και να εξασφαλίζεται ο φωτισμός και ο αερισμός βλαστών και σταφυλιών. Στο επόμενο χειμερινό κλάδεμα αφαιρούμε την ανώτερη κληματίδα από τη βάση της και την κατώτερη κληματίδα την κλαδεύουμε στους 2οφθαλμούς.

Σχήμα αμφίπλευρο Roget

Χειμερινό κλάδεμα σε σχήμα Royat

Το γεγονός ότι το σύστημα αυτό είναι εύκολο στην εφαρμογή του και σε συνδυασμό με το ότι οι περισσότερες ελληνικές ποικιλίες όπως Ξινόμαυρο, Αγιωργίτικο, Μοσχοφίλερο, Ασύρτικο, Αθήρι, Κοτσιφάλι, Μαυροδάφνη αλλά και οι πιο συνηθισμένες διεθνείς ποικιλίες Cabernet Sauvignon, Merlot, Syrah, Chardonnay κλπ. δέχονται κοντό κλάδεμα, δηλαδή στα 1-3 μάτια, οδήγησε στην επικράτηση του Royat στις περισσότερες αμπελουργικές περιοχές της χώρας.

Σχήμα αμφίπλευρο Royat

Σχήμα Λύρα

Είναι σχετικά καινούργιο στη χώρα μας, με διάφορες παραλλαγές.

Χαρακτηριστικά μόρφωσης πρέμνου στο σχήμα Λύρας:

I) Ύψος κορμού 40 –70 εκ.,

II) με βραχίονες 1^{ης} και 2^{ης} τάξης, πάνω στους οποίους δημιουργούνται 10-12 κεφαλές των 2οφθαλμών.

III) η βάση της λύρας έχει μήκος περίπου 40-50 εκ. ενώ το άνοιγμα στην κορυφή φθάνει περίπου 90-100 εκ.

Σχήμα μόρφωσης Λύρας

Σχήμα κυπελλοειδές

Το κύπελλο αποτελεί την απλούστερη μορφή σχήματος και παλαιότερα αποτελούσε το κυριότερο σχήμα μόρφωσης στην Ελλάδα.

Η μόρφωση της Αμπέλου σε κύπελλο, απαντάται με παραλλαγές ανά περιοχή και ποικιλία, π.χ.

□ στις οινοποιήσιμες ποικιλίες, έχει συνήθως ύψος κορμού 30-40εκ. με 3 – 5 βραχίονες, ενώ στην ποικιλία Σαββατιανό (Μεσόγεια Αττικής) το ύψος κορμού δεν υπερβαίνει τα 20εκ και οι βραχίονες είναι μόνο 2,

□ στη Σουλτανίνα που καλλιεργείται στην Κρήτη, το ύψος κορμού κυμαίνεται στα 50 εκ. με 12-15 βραχίονες,

□ στην Κορινθιακή Σταφίδα, το ύψος κορμού κυμαίνεται στα 80εκ. με 5 – 7 βραχίονες.

Γενικά, το κύπελλο σαν σχήμα μόρφωσης της Αμπέλου εφαρμόζεται, σε περιοχές με υψηλή ηλιοφάνεια και θερμοκρασίες, έλλειψη νερού και τις αμπελουργικές εργασίες να γίνονται χειρωνακτικά.

- ❑ Στο 1^ο χειμερινό κλάδεμα (πρώτο έτος μετά τη φύτευση) διατηρείται η καλύτερη(ζωηρή, υγιής και κατακόρυφη) κληματίδα και κλαδεύεται έναν οφθαλμό πάνω από το ύψος που θέλουμε να έχει ο κορμός του κυπέλλου. Η κληματίδα προσδένεται σε κάθετο πάσσαλο.
- ❑ Στο 2^ο χειμερινό κλάδεμα διατηρούνται οι δύο ανώτερες κληματίδες και κλαδεύονται στους δύο λανθάνοντες οφθαλμούς έτσι ώστε τη νέα βλαστική περίοδο να δημιουργηθούν οι τρεις ή τέσσερις βραχίονες .
- ❑ Στο 3^ο χειμερινό κλάδεμα μπορούμε να εφαρμόσουμε κλάδεμα καρποφορίας.

Σχήμα κύπελλο σε πρέμνα αμπελώννα